

Herinneringen uit het laatste levensjaar
EENER JEUGDIGE CHRISTIN
door BETSY

NIJKERK, G. F. CALLENBACH.

HERINNERINGEN

UIT

HET LAATSTE LEVENSJAAR EENER JEUGDIGE CHRISTIN

DOOR

B E T S Y.

NIJKERK
G. F. CALLENBACH.

=

Ik ben de Opstanding
en het Leven; die in
Mij gelooft zal leven,
al ware hij ook
gestorven.

Joh. 11 : 25.

Te S. staat een weeshuis. 't Is maar een heel onaanzienlijk gebouwtje, dat de meesten mijner lezers, als zij het daar zoo aan den dijk zagen staan, zeker niet zouden houden voor hetgeen het in werkelijkheid is. Nu, dat zou niemand kwalijk te nemen zijn, vooral den stadsbewoner niet, want het lijkt al even weinig op de flinke, groote gebouwen, die in onze steden ter verzorging van weezen gesticht worden, als een muis op een olifant.

Doch dit doet minder ter zake. Een weeshuis is er dan toch; en ook deze kleine, lage woning blijkt nog ruim en luchtig genoeg voor de weinige weezen, die er een onderkomen vinden; alleen zou men wenschen dat het er van binnen wat huiselijker uitzag.

Behalve een zolder en een loodsje bestaat dit verblijf slechts uit drie ineenloopende vertrekken. Het eerste dient voor de jongens, en is vrij groot; een ander, ongeveer de helft kleiner, is voor de meisjes bestemd, en een dito er naast voor den weesvader en diens vrouw.

Al die vertrekken hebben een rood steenen vloer en witte wanden, die echter door de vocht op sommige plaatsen allerhande kleuren vertoonen, terwijl de beide eerste uiterst schaars van meubelen zijn voorzien.

Het derde zag er in zijn goede dagen gezelliger uit. Daar hingen gordijnen en stonden bloemen voor de vensters, want van tuinieren was onze weesvader een groot liefhebber. De kleine hellende ruimte tusschen het smalle straatje vóór het huis en het houten hekje, dat het van den dijk scheidt, was in

den zomer dan ook een en al bloemtuint. Ja, die lieve bloemen groeien toch maar overal; zij fleuren en geuren voor ieder die er zijn aandacht aan wijdt; zoowel voor den armen wees, die niets bezit, als voor het vertroetelde kind, dat alles krijgen kan wat het verlangt. Ook hier leverde die bonte mengeling van kleuren buiten en binnenshuis een vroolijken aanblik op, evenals het lapje grond er naast, dat tot moestuin diende, en goed onderhouden werd.

Na deze beschrijving zal de lezer zich wellicht eenige voorstelling kunnen maken van de woning, die het in het afgeloopen jaar zoo luide getuigd heeft, dat koningskinderen niet uitsluitend in paleizen te vinden zijn. Ook dit nederige dak heeft gedurende eenigen tijd een Koningsdochter geherbergd, in de gedaante van een arm, negentienjarig dienstmeisje, dat de veertien laatste maanden van haar leven onafgebroken op een der schamele legersteden, in het middelste der drie genoemde vertrekken, heeft doorgebracht.

Dáár, op dat kleine, vergeten plekje van de wijde, wijde wereld, heeft Jaantje, zoo heette de lieve lijderes, geleden, gebeden en gestreden; maar zij heeft er ook, o, zooveel genoten van haar God, Dien zij daar in haar ziekte leerde zoeken en vinden. Dáár heeft de Heer haar tranen gedroogd, haar gebeden verhoord, en eindelijk de volkomen overwinning haar geschonken, toen Hij haar opnam in die heerlijkheid, waarvan zij hier reeds zoo menigen voorsmaak mocht genieten.

Men had het Jaantje vóór haar ziekte niet aangezien, dat zij slechts zoo kort op aarde zou vertoeven. Met haar frissche, dikke wangen geleeke zij de gezondheid zelve; doch ook hier bleek het spreekwoord waarheid: Schijn bedriegt. Zij sukkelde reeds lang aan maagpijn, de voorbode van een ernstige maagziekte, die zich eindelijk onmiskenbaar openbaarde, en haar veel pijn, en soms hevige benauwdheden veroorzaakte. Toen zij hiervan, zooals men meende, eenigermate begon te herstellen, deden zich verschijnselen van longtering voor, waaraan zij dan ook, na een vaak smartelijk lijden, bezweken is.

Jaantje was tot het laatste toe een gemakkelijke zieke, met alles tevreden, en dankbaar voor het minste dat men aan haar deed. Zij was inderdaad een voorbeeld van geduld en lijdzaamheid, in één woord, een toonbeeld van Gods genade en opzoekende zondaarsliefde. Dat zult gij ongetwijfeld allen met mij getuigen, als ik u in de volgende bladzijden het een en ander van haar zal hebben medegedeeld.

Zoo zal Jaantje nog spreken nadat zij gestorven is, en geve de Heer dat het voor menig jeugdig hart ten zegen strekke, en velen haar geloof mogen navolgen, ziende de uitkomst harer wandeling.

Niet altijd is Jaantje een discipelin des Heeren geweest, gelijk zij dit gedurende het laatste jaar van haar leven was. Neen, vóór dien tijd was het gansch anders met haar gesteld, en hoewel zij nu juist in geen grove zonden verviel, diende zij toch de wereld tegen de beste op, zooals zij later zelve met schaamte op haar ziekbed getuigde. Menigeen die haar in vroeger tijd gekend had, en van haar verandering hoorde, riep dan ook niet zonder verbazing uit: „En *dat* Jaantje!” En zelve rekende zij zich 's Heeren liefde zoo onwaardig, dat zij menigmaal, bij het herdenken van hetgeen de Heer aan haar ziel gedaan had, vol bewondering zeide: „O, wat is de Heere toch goed, dat Hij ook *mij* dat groote heil geschonken heeft.”

„Als ik met mijn kameraad naar de kermis was geweest,” zoo vertelde zij mij eens, en wij onzen tijd daar in allerhande ijdelheid zoek gemaakt hadden, dan zeiden we 's avonds tot elkander: Wat hebben we van daag toch een plezier gehad. Ach,” liet zij er op volgen, „toen dacht ik nog dat het ware genot in de wereld te vinden was, maar de Heere heeft mij wat anders geleerd. Nu beleef ik eerst plezierige dagen!”

En vergeet niet, mijn lieve vriendjes en vriendinnetjes, die u op dit oogenblik, naar ik hoop, zoo gezond en frisch gevoelt, en de gedachte van ziek te zijn misschien heel treurig zoudt

vinden, dit zeide Jaantje toen zij vol pijn te bed lag, onder vreemden, met den dood voor oogen, of, indien ze nog wat mocht opknappen, in het vooruitzicht een zwak, ziekelijk lichaam te blijven omdragen, zonder in staat te zijn verder haar brood te verdienen. Maar zooveel vreugde en blijdschap smaakte zij nu in den dienst des Heeren, dat zij die zieke dagen, in gemeenschap met haar God doorgebracht, verre verkoos boven den tijd, toen zij nog, ver van Hem, in de zonde leefde.

Toch had onze Jaantje ook vroeger wel eens gevoeld, dat zij eigenlijk op een verkeerden weg was, maar zij had er toen geen leed over, en onderdrukte steeds elke betere gedachte, om des te gemakkelijker naar eigen zin en wil te kunnen leven. Ach, het arme meisje had destijds niemand, die toonde wezenlijk belang in haar te stellen, en door woord en voorbeeld haar tot den Heer zocht te leiden. Zij had altijd buitenaf gewoond, en was, wat men noemt *aan den dijk opgegroeid*; met andere woorden, haar opvoeding was van jongs af aan geheel verwaarloosd. Nooit zond men haar naar Kerk of Zondagschool, en van het schoolgaan in de week zal denkelijk ook niet veel gekomen zijn, want zij kon haast niet lezen en in 't geheel niet schrijven, en was over 't geheel erg onwetend.

„Dat is toch al heel dom,” zullen mijn kleine lezers wellicht denken; „toen ik half zoo oud was, las en schreef ik al goed.” Nu, daar is wel wat van aan; maar, och, valt Jaantje daarover niet hard. Een kind moet eerst maar eens aan zijn lot overgelaten zijn! Wie weet of sommigen uwer ook niet van school zouden blijven, als vader en moeder het maar hebben wilden. Jaantje had er later spijt genoeg van, dat zij niet beter in de gelegenheid was geweest om te leeren, en als bewijs daarvan, — en hierin kan zij weer tot voorbeeld strekken, — heeft zij zich gedurende haar ziekte zóó lang in het lezen geoeffend, tot zij niet alleen voor zich zelve in haar Bijbel terecht kon, maar er ook anderen uit kon voorlezen.

Haar Bijbeltje, met tal van vouwtjes er in, had dan ook een

vaste plaats op de plank der bedstede, en zoolang zij nog in staat was er in te lezen, kon men haar daar dikwijls mede bezig vinden.

Maar daarover straks. Eerst moet ik u vertellen dat Jaantje al vroeg genoodzaakt was in haar eigen onderhoud te voorzien. In haar laatsten dienst was zij echter nog maar kort geweest toen zij ziek werd, en toen haar ongesteldheid van zoo ernstigen aard bleek te zijn, werd zij van dáár naar het weeshuis overgebracht, waar zij vroeger reeds eenigen tijd vertoefd had, en waarin haar jongste broeder ook was opgenomen. En dáár vond het ouderlooze meisje het leger gespreid, dat, na meer dan een jaar lijdens, haar sterfbed zou worden.

In het begin van haar ziekte was er bij Jaantje nog niet de minste innerlijke verandering te bespeuren, doch het behaagde den Hemelschen Medicijnmeester, Die niet alleen het lichaam maar ook de ziel genezen kan, haar, door middel van dat ziekbed, tot nadenken te brengen, en met haar verloren toestand bekend te maken, zoodat men op zekeren dag de blijde tijding vernam, dat zij zoo bedroefd was over haar zonden.

„Wel, Jaantje,” vroeg een belangstellend vriend, die haar kwam bezoeken, „hebt ge vroeger ook wel eens over uw zonden getreurd?”

„Neen mijnheer, nooit,” antwoordde het meisje schreiend. „Soms dacht ik er wel eens over, maar dan ging ik er weer overheen. Maar nu kan ik het er niet langer onder stellen.”

„Nu, dan heb ik een goede boodschap voor u,” hernam haar bezoeker. „De Heere Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig te maken. *Komt allen tot Mij, gij die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven*, roept Hij hun toe, en dat zegt Hij ook tot u. Bij Hem is redding en verlossing voor den grootste der zondaren. De lieve Heiland werpt niemand uit die met berouw tot Hem komt.”

Daarop las hij haar de gelijkenis voor van *den verloren zoon*; en later sprak hij haar over dien man, die te middernacht om drie brooden bij zijn vriend kwam, en maar bleef kloppen en

vragen tot hij ze eindelijk ontving. „Ge moet ook maar blijven aanhouden en het vragen niet opgeven,” voegde hij er bij, „want die bidt die ontvangt, en die klopt, dien zal open gedaan worden.”

Dien raad nam Jaantje trouw ter harte. Zij bad veel; vooral ook deze bede, dat de Heer haar zelf door Zijn Heiligen Geest bidden mocht leeren, en haar toonen wilde, wat zij noodig had, om vrede te verkrijgen voor haar ontrust gemoed.

En de Heer verhoorde haar, en zond haar gedurig Zijn dienst-knechten, die haar, evenals Philippus den Kamerling, met den Heere Jezus en den weg der verlossing bekend maakten.

Om haar telkens op nieuw te toonen dat de getrouwe Heiland haar zeker helpen zou, als zij het bij Hem bleef zoeken, wees men haar nu eens op de Kananeesche vrouw, die, hoewel zij den Heer slechts om de kruimeltjes vroeg, met gunst door Hem overladen werd; dan weder op de boetvaardige zondares, die haar zonden aan Jezus voeten beweede, en daar uit 's Heeren eigen mond de vrijspraak mocht hooren: *Uw zonden zijn u vergeven, ga heen in vrede*; en eindelijk op de schoone gelijkenis van den rechter en de weduwe, met dat heerlijk slot: *En zal GOD dan geen recht doen Zijn uitverkoornen, die dag en nacht tot Hem roepen?*

Met een heilbegeerig hart luisterde Jaantje naar die woorden van opwekking en troost. Ook zij verlangde niets vuriger dan de vergeving harer zonden; maar de verzekering er van, en den vrede, die uit deze gewisheid voortvloeit, miste zij nog steeds.

Doch de Heer liet haar niet langer wachten dan goed en noodig voor haar was. Op het juiste oogenblik deed Hij haar vinden hetgeen zij zocht, en schonk Hij haar de verzekering eener volkomen schuldvergifenis.

Wie Jaantje nu zag bemerkte terstond dat haar iets heerlijksten deel was gevallen. Haar gelaat teekende enkel vreugde en blijdschap.

„Hoe gaat het?” vroeg een oud Christen, die haar den volgenden dag een bezoek bracht.

„Het gaat goed,” antwoordde zij met een glans van vergenoegen. „Zoo?” sprak haar bezoeker, „dat hoort men niet veel aan een ziekbed.”

„Wou ik het niet goed hebben?” hernam nu de zieke. „Ik heb den Heere Jezus gevonden! Hij heeft al mijn zonden vergeven!”

Een ander deelde zij zeer kort daarop diezelfde heuglijke tijding mede; en toen deze haar vroeg: Hoe komt het toch, dat ge het nu zoo vast gelooft, en zoo kort geleden nog niet?” was haar antwoord: „Nu heeft de Heere het mij Zelf gezegd. 't Was gisteren avond of Hij met hoorbare stem tot mij sprak: *Dochter, zijt welgemoed, uw zonden zijn u vergeven.* En nu geloof ik het ook zeker.

Ja, nu geloofde zij het, en met dat geloof was ook die vrede in haar hart gedaald, die alle verstand te boven gaat. Thans was er geen plaats meer voor treuren en zuchten. Wel weende zij, maar nu waren het tranen van dankbare blijdschap, dat de Heere ook haar, de arme, onwetende, verlatene wees, opgezocht en in genade aangenomen had.

Ge hebt zeker wel eens gelezen, kinderen, dat er in Psalm 118 staat: *In de tenten der rechtvaardigen is een stem des gejuichs: de rechterhand des Herren doet krachtige daden?* Nu, zoo was het hier aan dit ziekbed ook. Er werd wel niet gezongen, maar aan meer stille juichtonen ontbrak het er geenszins, en met zichtbaar genot luisterde de zieke naar de verzen die men haar voorlas uit Psalm 103: *Loof, loof den Heer mijn ziel met alle krachten; en: Loof Hem, Die u, al wat gij hebt misdreven, Hoeveel het zij, genadig wil vergeven; Uw krankheen kent en liefderijk geneest.*

„O,” riep zij telkens met een gelaat dat van vreugde straalde, „'t is of het alles voor mij is!”

„'t Is ook alles voor u,” verzekerde men haar. En dat was waar ook; want wie het in waarheid om Jezus te doen is, mag onvoorwaardelijk iedere belofte en troost aannemen, die Gods Woord bevat, om het even of hij jong is of oud.

O, wat was Jaantje gelukkig nu zij het wist: de Heere heeft mijn kranke ziel genezen; ik ben verlost, God heeft mij wel gedaan! Het hinderde haar niet dat die gezonde ziel nu in zoo'n ziek lichaam moest wonen, — want met haar kwaal ging het niets beter, en nog altijd zag men een spoedig einde te gemoet. Maar ook dat verontrustte onze Jaantje niet langer. Zij was niet bevreesd meer voor den dood, en verlangde zelfs om ontbonden te worden en met Christus te zijn, want dat scheen haar nu verreweg het beste. De wereld had niets begeerlijks meer voor haar. Zij bemoeide zich dan ook weinig met de aardse dingen, en hoorde maar het liefst over de hemelsche spreken. Bezoeken van den predikant en den Godsdienstonderwijzer, waarvoor zij vroeger schrikte, waren haar nu, o, zoo welkom. Als zij hen voorbij zag gaan, — zij kon van haar bed door het venster, dat er vlak tegenover was, naar buiten zien, — lag zij verlangend hun terugkomst af te wachten.

Toen laatstgenoemde eens eenige weken van huis ging, en afscheid van haar nam, in de vooronderstelling dat hij haar bij zijn terugkomst niet meer vinden zou, zeide hij:

„Nu, Jaantje, als ik je nu niet meer terugzie, en de menschen mij naar je vragen, wat moet ik hun dan zeggen?”

„O, mijnheer, zeg u dan maar gerust dat ik naar den hemel ben gegaan,” was haar blijmoedig antwoord; „en daar zullen wij elkander dan weer zien.”

Maar zóó spoedig zou de Vader Zijn kind niet tot Zich nemen. Wel was haar plaatsje Daarboven bereid, maar zij was zeker nog niet geschikt om het toen reeds in bezit te nemen, en moest eerst nog een gansch jaar leeren, en lijden, en getuigen van haar Heer.

En dat lijden, wij hoorden het reeds, droeg zij met voorbeeldig geduld. „De Heere Jezus heeft zooveel voor mij geleden,” zei ze menigmaal, „en wou ik dan mijn kruis niet gewillig dragen, dat bij het Zijne toch niets te beteekenen heeft?”

Klagen deed zij dan ook nooit. Op de vraag: „Hoe gaat het, Jaantje?” was altijd haar antwoord: „Dat gaat nog al;” en als

men haar dan verder meer bepaald naar het een en ander vroeg, bleek het toch niet zelden dat het eigenlijk lang niet goed ging.

't Gebeurt wel eens dat zieke menschen, ook al zijn zij geduldig, wat neerslachtig worden, omdat het lichaam den geest soms zoo kan neerdrukken, maar bij deze zieke was dit geenszins het geval. Zij was wel stil; het lag niet in haar aard om veel te spreken; doch meestal verkeerde zij in een opgewekte stemming, terwijl op haar blijmoedig gelaat de vrede te lezen stond, die haar hart vervulde, en een gevolg was van het onbepaald vertrouwen, waarmede zij zich met ziel en lichaam aan haar Verlosser had overgegeven. Die vrede werd zelden verstoord, want haar zoo kinderlijk, eenvoudig geloof liet haar niet toe te twijfelen aan Gods liefde jegens haar.

Onze Heiland heeft eens tot Zijn discipelen gesproken: *Wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeke, die zal in hetzelfde geenszins ingaan.* Zóó had ook Jaantje het ontvangen, en nu was haar hart, ik zou haast zeggen te kinderlijk om te twijfelen. De zekerheid harer verlossing kon niemand of niets haar ontrooven, en al kende zij misschien dat gezangversje niet, uit haar gansche zijn sprak toch de vaste overtuiging:

'k Ben 't eigendom van 's Vaders Zoon,
 Door Wien ik 't eeuwig leven erve;
 Dit is mijn troost, mijn roem, mijn kroon,
 Mijn leven als ik sterve.

„Gebeurt het u nooit, Jaantje,” vroeg de leeraar haar wel eens, „dat ge in de war gebracht wordt, en aan het twijfelen raakt, als sommige menschen, die bij u komen, niet gelooven willen, dat, hetgeen er met u geschied is, waarlijk het werk des Heeren is?”

„Neen, dominé,” was dan haar antwoord, „dan denk ik maar: Wat ik heb, heb ik; de menschen kunnen mij niet afnemen wat de Heere mij gegeven heeft.”

Dat wil nu echter niet zeggen dat Jaantje geen strijd kende.

Neen, ook zij had haar donkere oogenblikken, want de vorst der duisternis laat zich zijn prooi niet zoo gemakkelijk ontnemen; doch zij duurden slechts kort; de Heer wist wel dat haar teedere ziel buiten het Goddelijk Licht niet leven kon. Als zij het eens kwijt was, zooals zij zich uitdrukte, had zij het niets naar den zin, en rustte zij niet, voor zij het op haar aanhoudend gebed terug had ontvangen. En als zij dan later haar nood aan haar dominé klaagde, bleek het altijd dat haar strijd niet ontstond uit twijfel aan de liefde haars Vaders, maar uit besef van haar dagelijksche zonden en tekortkomingen, die haar veel droefheid veroorzaakten, en die zij niet bestaanbaar rekende met het dienen van den Heer.

Waar zij het dan ook vooral kwaad mee had, was, dat zij den Heer nog zoo weinig liefhad, en Hem pas op haar ziekbed was gaan zoeken. Als zij aan haar vroeger leven dacht, kon zij verlangen beter te worden, om het al den menschen, met wie zij voorheen had omgegaan, te vertellen hoe gelukkig zij was, nu zij den Heer gevonden had, en hen aan te sporen Hem ook te zoeken, daar ditzelfde geluk ook voor hen te verkrijgen was. Zij dacht stellig dat al die menschen dan naar haar luisteren zouden, en zich op haar woord zouden laten behouden en bekeeren. Dit zeide zij eens tot den predikant, en toen deze haar verzekerde, dat zij zich ongetwijfeld in die goede verwachting teleurgesteld zou zien, en dan eerst ondervinden zou wat vijandschap was, kon zij dit nauwelijks gelooven. Haar liefhebbend hart had zoo gaarne aan alle menschen de zaligheid gegund!

Toen haar tante, die eens naar haar kwam kijken, met haar langdurig lijden begaan, bij haar bed zat te schreien, sprak ze: „Kom, ge moet om *mij* niet bedroefd zijn; de Heere maakt het goed. Ik wou dat ge ook zoo gelukkig waart als ik.”

Een harer vriendinnen lag, gelijk met haar, ook ziek aan de tering, en stierf nog vóór haar, zonder dat men eenig teeken van geestelijk leven in haar had kunnen bespeuren.

Och, wat had Jaantje met dat meisje te doen! „Wij hebben

in onze gezonde dagen samen de wereld gediend, sprak ze; „wat onderscheidt mij toch, dat de Heere mij in genade heeft willen aanzien!”

Zij stelde trouwens in alle zieken, daar zij van hoorde, veel belang, en vroeg altijd hoe die of die *er bijstond*; zij kon daar dikwijls zoo over tobben, en gevoelde zich dan tevens gedrongen om voor hen te bidden. Hoorde zij goede berichten van hen, dan kon men zien dat het haar innig verheugde.

Maar verlangde zij soms naar een langer leven, om dat dan onverdeeld den Heere te wijden, op een anderen tijd, toen men haar voor de keus plaatste, begeerde zij maar liever te sterven; en op de vraag waarom zij dat wenschte, was haar antwoord: „Omdat ik hier niet leven kan zooals ik zou *moeten* leven.”

Het was haar dus niet in de eerste plaats te doen om van haar lijden verlost te zijn, maar allermeeest om volkomen naar den wil van God te leven; en zij gevoelde maar al te wel, dat zij het op aarde tot die volkomenheid niet brengen zou.

Dat de zonde haar waarlijk tot schuld was geworden, en zij er hartelijk leed over droeg, ook nadat zij van de vergeving en kwijtschelding verzekerd was, kon men duidelijk bemerken.

„Wat zou er toch van mij geworden zijn, als de Heere mij hier niet neergelegd had,” heb ik haar wel eens hooren zeggen; „dan leefde ik nu misschien nog in de zonde zooals vroeger. Ik ben soms maar zoo bang,” liet ze er op volgen, „dat ik de wereld weer in zal gaan, als ik beter word.”

Ik raadde haar aan ook hierin maar met den dag te leven, en iederen morgen den Heere op nieuw de genade af te smeeken, om maar heel dicht bij Hem te blijven; en zeide dat er voor afdwalen geen nood was, zoolang zij deed wat de Heere Jezus Zijn discipelen bevolen had, toen Hij sprak: *Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.*

Hoe dichter zij echter bij den Hemel kwam, hoe meer zij haar eigen wil verloor. Eigenlijk had zij zelf geen wil meer. Zoo de Heere doet is goed,” dat was bij haar het einde van alles.

Een paar maanden vóór haar dood stond Jaantje nog een groote beproeving te wachten. De weesvader en moeder, die haar nu een jaar lang hadden verpleegd, en haar zoo handig konden helpen, zouden om verschillende redenen het Huis verlaten; en daar er zich voor die betrekking geen andere geschikte lieden opdeden, wist het bestuur er niets beters op, dan de weezen uit te besteden, en het weeshuis voorloopig te sluiten.

Voor twee meisjes, die er nog in waren, werd nu een dienst gezocht; voor de jongens, die over dag hun werk hadden, hoopte men ook een kosthuis te vinden. Maar waar zou men met Jaantje heen? Dan eens dacht men over haar familie, dan weder over het ziekenhuis in de naburige stad, doch het een bracht zoowel zijn bezwaren mee als het ander, en zoo naderde intusschen al meer en meer de tijd waarop men uitéén zou gaan.

Geen wonder dat het doodkranke meisje die verandering niet zonder vrees tegemoet zag, en meer dan ooit een woord van troost en bemoediging behoefde.

„Ik zal hier wel het langst blijven, moeder, en jelui allen zien heengaan,” zei ze eens met een treurig lachje; maar als men haar dan heenwees naar den Vader der weezen, Die haar in Zijn Heerlijkheid een woning had bereid, en dus hier beneden ook nog wel een plaatsje voor haar hebben zou, zoolang zij er nog moest vertoeven, vatte zij weer moed en zeide: „Ja, 't is waar; de Heere zal wel voor me zorgen.”

Eindelijk brak de dag van scheiden aan. De beide meisjes waren reeds een week van te voren naar haar dienst buiten het dorp vertrokken; doch daar de zieke niet in staat bleek om vervoerd te worden, had men van het plan om het weeshuis te sluiten, moeten afzien, en een bejaarde vrouw aangesteld, die zoolang de plaats van vader en moeder zou innemen.

Het was grootendeels op Jaantjes zeggen uitgekomen; zij had al de toebereidselen tot vertrek zien maken, en eindelijk allen zien heengaan, behalve een paar groote jongens, waaronder haar broeder, een oud man, en een paar jonge kinderen van

vier en vijf jaar, die met haar aan de zorg van gemelde vrouw werden overgelaten.

Ach, wat een somberen aanblik leverde nu bij het binnentreden dat weeshuis op! De kamer van de gewezen vader en moeder was geheel ledig. Men zag er geen menschen, geen meubelen, geen bloemen, zelfs geen klok, die zeide op welk uur van den dag men leefde. Hoewel daarbuiten het voorjaarszonnetje vroolijk scheen, daarbinnen was alles somber en verlaten. Niemand vond ik op dat middaguur in die holle vertrekken dan de zieke en haar nieuwe oppasseres, die nog geen van beiden aan elkander gewend waren.

De arme Jaantje had inderdaad een kwade dag. Nooit had ik haar in zulk een treurige stemming aangetroffen. Zoodra ze mij zag gaf ze haar bezwaard gemoed in tranen lucht, en ik wist op die oogenblikken niets beters tot haar te zeggen dan: „de Heer is toch gebleven, al gingen allen ook heen.” Ja, dat wist zij dan ook wel; en als zij op den Heer zag, kon zij gerust van al het andere afzien. Maar al is de geest gewillig, het vleesch is soms zoo zwak, en men behoefde niet eens haar bezwaren aan te hooren, om te begrijpen, dat dit een moeilijke weg voor haar was.

Ik trachtte haar zooveel mogelijk moed in te spreken, en tegen den avond kwam ik terug om haar nog wat gezelschap te houden. Ik bracht haar wat bloemen mee, waarvan ik wist dat zij veel hield. Zij dacht dat er nog geen waren, en bewonderde met grooten schik de veelkleurige violen en het mooie, jonge groen. Daarna praatten we wat met ons drieën, en las ik haar iets voor, onder anderen ook een paar korte brieven van een achttienjarige lijdere, die den stempel droegen eener innige liefde tot Jezus, en Jaantje, zooals zij zeide, als uit het hart genomen waren; en een poosje later kreeg zij nog bezoek van een vrouw, die ook wat te vertellen had. Zoo verliepen een paar uren eer wij het wisten, en vóór ik heenging mocht ik in haar vriendelijken glimlach weer zoo iets van haar oude opgeruimdheid zien.

Jaantje was betrekkelijk spoedig aan dien nieuwen stand van zaken gewend; 't viel haar alles mee; en had zij in 't eerst gaarne naar het ziekenhuis willen gaan, nu was zij blij dat men haar maar bij haar oude vriendjes had gelaten. „De Heere maakt het alles wel,” dat moest zij ook thans weder zeggen.

Het trof mij wel eens, als ik die zwakke lijderes daar, vaak zoo eenzaam, zag liggen, en daarbij dan andere zieken vergeleek, die zich door liefhebbende ouders of betrekkingen zagen omringd, en aan wie gestadig al die kleine oplettendheden bewezen werden, die de liefde niet moede wordt uit te denken, om het lijden te helpen verzachten; en die soms, bij het bezit van dat alles, toch nog zoo gelukkig en tevreden niet waren als zij.

En waarin zou het geheim van die innerlijke tevredenheid wel gelegen hebben, denkt ge?

Alleen hierin: Jaantje had genoeg aan haar God; Hij was haar alles. Niets ging bij haar boven het leven in gemeenschap met den Heer. In alles proefde en smaakte zij Zijne liefde en goedheid; en dit deed haar, bij veel lijden en gemis, toch uit den grond van haar hart spreken: „Ik wist niet dat er zoo'n lief leven was.”

Toen ik haar eens vroeg of de nachten haar niet lang vielen, omdat zij dan veel hoesten moest en daardoor niet slapen kon, antwoordde zij: „O, neen; ik heb 's nachts dikwijls mijn beste oogenblikjes. Dan kan ik mij zoo liggen verheugen in den Heer, als alles om mij heen zoo stil is, en er zoo niets is dat mij aftrekt.”

Ofschoon Jaantje op haar ziekbed des Zondags niet meer van haar wekelijkschen arbeid behoefde te rusten, was de dag des Heeren haar toch boven alle andere dagen lief; en het smartte haar diep, als zij den rustdag door anderen ontheiligd zag. Toen een paar menschen, die zij kende, op Zondag iets ondernomen hadden, waarvoor zij beter hadden gedaan een anderen dag te kiezen, en zij later hoorde dat men er verkeerd mede uitgekomen was, zeide zij: „Ach, ik heb het wel gedacht

dat er geen zegen op kon rusten. De Heere wil toch dat wij Zijn dag in eere zullen houden."

Groot was soms haar verlangen om nog eens naar de kerk te kunnen gaan. „Toen ik vroeger hier in het huis was, moest ik naar de kerk," zei ze eens; „maar wat ik er deed weet ik niet, want ik verstond niets van wat de dominé zei. Ik wou dat ik *nu* nog maar eens gaan kon, dan zou ik wel beter luisteren!"

Dat die wensch echter niet vervuld zou worden, was reeds lang voor ieder duidelijk, behalve voor de zieke zelve, die haar toestand nog niet zoo ernstig scheen in te zien.

Zingen hoorde Jaantje ook gaarne. Als zij in voorgaande dagen, toen het weeshuis nog wat beter bevolkt was, in het aangrenzend vertrek een bekend psalm- of gezangvers hoorde neuriën, ging zij met haar hoofd uit de bedsteê liggen, om er des te beter naar te kunnen luisteren, en haar hart zong dan mee. Ik denk dat zij nu wel mooier zal hooren zingen, zonder dat zij er zich die moeite voor behoeft te geven, en zeker ook wel mede zal kunnen instemmen. Denkt ge het ook niet, lezer?

Zij hield veel van de berijmde Psalmen en de Gezangen. Gezang 38, dat ik haar eens had voorgelezen, was haar lievelingslied. Toen ik er later weer eens aan begon, en dezen regel gelezen had: *God is liefd', o, Englenstem*, was zij mij vóór, en vervolgde met het haar eigen glimlachje:

„*Menschentong, verheerlijkt Hem!* — Dat is alles wat ik er van heb kunnen onthouden," ging zij voort, „maar die regel is mij goed bijgebleven. Gedurig moest ik in mijzelve zeggen: *Menschentong, verheerlijkt Hem!*"

En hierin waren wij het toen samen met den dichter van dat lied eens, dat de Heer het, o, zoo waard is, den ganschen dag verheerlijkt te worden, en dit ook het beste werk is, wat de Engelen en verlost en in den Hemel, en wij hier op aarde doen kunnen.

Ongeveer een week of vijf vóór haar heengaan, juist toen de Godsdiensstondewijzer haar bezocht, had er met Jaantje iets

plaats, dat betrekkelijk weinig aardbewoners ten deel valt, en der vermelding overwaardig is.

De heer V. vond haar dien avond in een slechten toestand wat het lichaam betrof. Zij had veel pijn, en was over het geheel erg ingezonken. Toen hij echter bezig was haar een opwekkend woordje toe te spreken, sloeg zij eensklaps de oogen wijd op, en hield ze strak naar boven gericht, terwijl ze eenige onrustige bewegingen met de armen maakte, zonder verder de minste aandacht aan den spreker te wijden.

Deze bemerkte terstond dat haar iets ongewoons overkwam; en voor een benauwdheid vreezende, waarbij zij altijd haar bewustzijn verloor, vroeg hij:

„Ken je me nog, Jaantje?”

„Ja, mijnheer,” gaf zij duidelijk ten antwoord.

„Heb je 't benauwd; voel je pijn?” luidde op nieuw de vraag.

„Neen, mijnheer.”

„Wat scheelt er dan aan, Jaantje?”

„O, niets!” riep nu de zieke vol blijde verrukking, „maar ik zie zoo iets heerlijks!”

„Nu, dan is het goed,” dacht haar bezoeker; „dan zullen we haar maar niet storen,” en zonder verder te spreken, bleef hij haar opmerkzaam gadeslaan. Hij zag hoe zij onafgebroken naar boven staarde, soms hoorbaar lachte, moeite deed zich op te richten, en eindelijk beide handen omhoog hief, terwijl zij met luide stem riep: „Och, lieve Heere, haal me nu maar!”

Lang duurde dat alles niet. Na eenige oogenblikken kwam zij weer tot zich zelve, of liever, bevond zij zich weer in haar gewonen toestand. Het heerlijke gezicht was verdwenen; en de zoldering der bedstede, waar zij reeds een jaar lang op gekeken had, was alles wat zij ook thans weder boven zich zag. Ook de blijde lach verdween van haar gelaat, en maakte plaats voor tranen. Zij schreide, omdat zij nog op aarde was.

„Wel, Jaantje,” sprak nu de heer V, „ge hadt daareven zeker wel dadelijk mee naar den Hemel willen gaan, is het niet?”

„O, mijnheer, zoo graag,” antwoordde het meisje.

„Maar vertel ons nu toch eens, wat hebt ge wel gezien?”

„O,” sprak Jaantje, terwijl de blijdschap op nieuw uit haar oogen sprak, „Ik heb een geopenden Hemel gezien; alles was wit en licht; en Engelen, die de handen naar mij uitstrekten. Zij riepen mij! O, dat zal ik *nooit* vergeten!”

„Nu Jaantje,” sprak haar bezoeker, „nu heeft de Heere je al vast eens even willen toonen, hoe de hemelsche legermachten gereed staan om je straks het paleis van den Koning der koningen binnen te leiden. Nu nog slechts een klein poosje geduld, en dan zult ge die heerlijkheid voor eeuwig mogen aanschouwen.”

Kort daarop verhaalde Jaantje met groote opgewektheid het gebeurde aan den predikant, die er zich hartelijk met haar in verheugde, en er geen kleine versterking in zag bij het tegen-treden van de doodsvallei.

Dat zij die met zekere schreden naderde, gevoelde de zieke nu zelve wel. Haar krachten namen met den dag af, en meestal lag zij met gesloten of slechts half geopende oogen, zonder acht te slaan op hetgeen er om haar heen voorviel. Las of sprak men haar echter over de dingen die Boven zijn, terstond verhelderde zich haar geest; zij sloeg dan de oogen naar boven en sprak door haar blik. Eigenlijk heeft ze nooit zooveel met haar mond gezegd, als met haar oogen.

Het was verwonderlijk hoe men door deze eenvoudige ziel, die vroeger nooit den Bijbel had gelezen, en (er betrekkelijk nog maar zoo weinig van wist, terstond begrepen werd als men haar over het geestelijke leven sprak. In haar is het woord van den Profeet Jesaja wel bewaarheid: *En al uwe kinderen zullen van den Heere geleerd zijn, en de vrede uwer kinderen zal groot zijn.*

Af en toe had Jaantje nog wel eens een goeden dag, en dan was zij weer voor elk te spreken. Een paar jonge meisjes, die naar haar kwamen zien, prees zij den dienst des Heeren

aan, door te getuigen van den vrede en de rust die zij smaakte, sedert zij zich het eigendom van haar Verlosser wist; en toen zij bemerkte dat haar bezoeksters daarover jaloersch op haar werden, wakte zij haar op, om maar ernstig den Heer te zoeken, daar zij Hem dan ook zeker vinden zouden. „De Heere wil het jelui ook geven, zoo goed als mij,” dus besloot zij.

Aan een ander meisje, ook over de verzekering des geloofs sprekende, vertelde zij eens: „Ik weet nog goed hoe de dominé, in het begin van mijn ziekte, mij op een keer vroeg, of ik niet geloofde dat de Heere Jezus machtig en gewillig was om mijn zonden te vergeven. Ik zei toen: Ja, dominé, dat geloof ik wel; maar o, het was toch nog zoo heel anders, toen de Heere later Zelf tot mij zeide, dat Hij ze mij vergeven *had*.”

Hoewel bijna stervende heeft onze Jaantje op 4 Juni 1888 toch haar twintigsten verjaardag nog mogen vieren. Och, wat was zij dien dag dankbaar gestemd! Dat was ze trouwens altijd. Dankbaar jegens den Heer en jegens de menschen. Zij waardeerde het geringste dat men voor haar deed, en voor de kleinste verkwikking die men haar bood, uitte zij, behalve haar dank, altijd nog den wensch: „Ik hoop dat de Heere het zegenen mag.”

Dien vierden Juni werd der jarige van verschillende zijden een kleine verrassing bereid, en kreeg zij al vroeg bezoek.

„O,” zei ze, „ik kon het van morgen niet aangeschred krijgen, dat de Heere toch zoo goed voor mij is, en dat Hij mij van de menschen zooveel belangstelling doet ondervinden, en vooral dat Hij mij dat heerlijke gezicht van Engelen heeft doen zien.”

Ik las haar eenige verzen voor uit dat schoone vijf en zestigste Gezang, over de *Liefde tot Jezus*, en vergiste mij niet toen ik meende, dat het laatste vers de juiste uitdrukking was van haar gevoel. In Psalm 71 vond ik ook nog iets voor haar. Ik zag dat zij de woorden in stilte genoot.

„Wat staat er toch in één zoo'n versje al veel liefs,” zei ze eindelijk, „en nu heeft de Heere er ons zoo veel gegeven.”

Een vriend, die haar ook nog geluk kwam wenschen, vroeg haar:

„Zou ik naar je hart spreken, Jaantje, als ik je nog vele jaren levens toewenschte?”

„Neen mijnheer,” gaf zij glimlachend ten antwoord.

„Nu, dan zal ik het maar niet doen, en je liever een zaligen ingang in Gods Koninkrijk toewenschen, als het uurtje daar is. Maar zeg me eens,” ging hij voort, toen zijn oog op de verschillende geschenkjes viel, „waarmee zou *ik* je nu nog eens kunnen verrassen? Bedenk je eens goed.”

De zieke dacht even na, doch wist niets op te noemen.

„Zijt ge dan zóó rijk,” vroeg haar bezoeker, „dat ge niets meer gebruiken kunt?”

„Ja mijnheer,” zei Jaantje met haar tevreden lachje; „ik heb alles, want ik heb den Heere Jezus.”

Zij bleef dien geheelen dag zeer opgewekt, ook naar het lichaam; het was op één na de laatste goede dag dien zij op aarde meer gehad heeft. Een week later was zij op een morgen zelfs zóó naar, dat de vrouw, evenals zij zelve, dacht dat het afliep, en haastig haar betrekkingen liet roepen.

„Jelui moet om *mij* niet schreien,” sprak ze, toen zij hen allen bij haar bed zag; en daarop vermaande zij hen, om toch aan zich zelve te denken en den Heer te zoeken. Zij was niet bang om te sterven, zei ze, maar veeleer blij, en had geen andere begeerte meer, dan dat de Heer haar in Zijn heerlijkheid opname, en de anderen volgen mochten.

Haar tijd van heengaan was echter nog niet gekomen, en den volgenden dag bevond zij zich weer veel beter. Maar dat was dan ook de laatste opflukking van haar levenslampje. Na dien tijd verminderde zij snel; het spreken begon haar moeilijk te vallen, en hoewel zij zelden slapen kon, lag zij toch meestal met gesloten oogen, en liet zich den ganschen dag niet hooren.

Haar geest bleef niettemin helder, en dat ze tot het laatste toe aan anderen dacht, bewees zij door hetgeen ze tot een buurvrouw zeide, die geroepen was op een oogenblik dat men, na een zeer slechten nacht, weder het ergste vreesde.

„Vrouw,” sprak ze, „’t Hijgend hert, der jacht ontkomen,” — ook één van haar lievelingsliederen, — „dat is toch zoo’n mooi versje; dat moet je maar altijd goed onthouden.”

Gedurende die morgenuren nam haar benauwdheid toe, maar toch bleef ze bij haar volle bewustzijn. Zij kende ieder nog aan de stem, en verstond blijkbaar alles wat men tot haar sprak. Toen de predikant haar vroeg of het van binnen nog licht was, en zij nu gerust sterven kon, gaf zij een bevestigend antwoord, terwijl zij moeite deed de oogen op te slaan, en den spreker nog eens aan te zien; en op zijn vraag: „Gaaf ge dan naar Jezus toe?” kwam er wederom een nauwelijks hoorbaar, doch welverzekerd: „Ja.”

Tot aller verwondering kwam zij tegen den middag weer wat bij, en bleef zij den geheelen volgenden dag in dien toestand, tot eindelijk in den vroegen morgen van den 23sten Juni de Heer haar tot Zich riep.

Haar vrijgemaakte geest had juist het lichaam verlaten, toen ik het vertrek binnentrad, waar haar vriendelijk gelaat mij zoo menigmaal had verwelkomd. Zij lag daar nog juist zooals ik haar zoo dikwijls had zien liggen, en ik kon nauwelijks gelooven dat zij op aarde nooit meer tot mij spreken zou.

Het speet mij dat ik in haar laatste oogenblikken niet bij haar was geweest. Ik had gedacht dat bij haar heengaan de Hemel zich misschien nog eens geopend zou hebben, en de achterblijvenden, zoo niet de Heerlijkheid zelf, dan toch een afdruk er van op het gelaat der scheidende zouden hebben gezien. Maar niets van dat alles. Jaantje was, volgens het zeggen der aanwezigen, heel zacht en stil heengegaan, en had weinig of niets meer gesproken.

Nu, dat behoefde dan ook niet. Haar leven had immers getuigd Wien zij toebehoorde, en Waar zij heenging? En niet hoe wij gestorven zijn, maar hoe wij geleefd hebben, dat blijft voor allen de groote vraag.

Men hoort wel eens zeggen: deze of die is gestorven zooals

hij geleefd heeft, en dikwijls moet helaas aan die uitdrukking een kwade beteekenis worden gehecht. Maar van Jaantje kon dit in een goeden zin gezegd worden. Zij stierf zooals zij het laatste jaar had geleefd, dat is: in de hope des Eeuwigen Levens. Wjl het leven haar Christus was geworden, werd het sterven haar gewin. Zoo is zij ontslapen in Jezus, en daarom mogen wij met alle vrijmoedigheid ook op haar dat woord der Schrift toepassen: *Zalig zijn de dooden, die in den Heere sterven.*

Nu, mijn jeugdige lezers, gij inzonderheid, die ook te S. woont, en Jaantje uit het weeshuis persoonlijk of van hooren spreken gekend hebt, wat dunkt u, na hetgeen u in de vorige bladzijden van haar is verhaald? Is zij geen toonbeeld van Gods genade, en is aan haar dat woord niet heerlijk bevestigd: *Immers zal een wees bij U ontfermd worden?*

Die uitspraak bevat ongetwijfeld een liefelijke troost voor weezen, maar ook voor hen die zich door 's Heeren goedheid nog in het bezit hunner ouders mogen verheugen. Onze God is voor allen zonder onderscheid dezelfde liefdevolle Ontfermer, Die in Zijn lieven Zoon, voor allen die in Hem gelooven, hetzelfde heil heeft bereid.

Als Jaantje nog leefde, en met haar stem u allen bereiken kon, zou zij het u wel toeroepen: „De Heere wil het jelui ook geven, zoo goed als mij,” en dan zou zij er zeker bijvoegen: „Maar wacht niet met Hem te zoeken tot ge achttien, negentien jaar zijt. Begint er dadelijk mee. *Nu* is het de wel aangename tijd. Later zou het u, even als mij, berouwen dat ge het niet eer hadt gedaan. De Heer is zoo waard dat wij Hem ons *gansche* leven wijden.”

Daarom

Gij, jonge harten, zoekt Hem vroeg,
Want Jezus mint men nooit genoeg.

En geen mensch, maar de Heer Zelf heeft in Zijn woord aan het zoeken deze belofte verbonden: *Gij zult Mij VINDEN, wanneer gij naar Mij zult vragen met uw gansche hart.*

Den 26sten Juni werd Jaantje naar haar laatste rustplaats gebracht. Daar, op die stille plek, boven de geopende groeve, klonken, uit den mond van den leeraar, woorden van Opstanding en Leven, en werd de liefde verkondigd en de Naam aangeroepen van Hem, Die in de wereld is gekomen, om te zoeken en zalig te maken dat verloren was.

Een week na Jaantjes dood werd aan het eerste plan gevolg gegeven en het weeshuis gesloten. Nu ziet het er nog somberder uit dan eenige maanden geleden, want luiken en deuren, 't blijft alles dicht. Maar het staat er toch nog, evenals het nummer van het lied, dat de jeugdige lijdere, aan wier sponde wij in gedachten vertoefd hebben, zoo dikwijls verkwikt heeft, en dat een vriendenhand op een der wanden van haar legerhad neergeschreven, om haar geheugen te hulp te komen. Nu heeft zij dat hulpmiddel niet meer nodig. Als het volmaakte komt, wordt hetgeen ten deele is, te niet gedaan.

't Is mij meer dan eens gebeurd, als ik uit de verte dat nederige dak zag, en daarbij dacht aan haar, die het een tijd lang moest beschutten, en dan mijn blik vestigde op die heerlijk schoone lucht daarboven, die nog zoo oneindig grooter heerlijkheid voor ons bedekt houdt, dat de gedachte in mij oprees: Nu nog hier en straks daar; en dan kwamen tegelijkertijd die regels mij te binnen: Wat zal 't zijn, als haar vertrouwen, Eens verwisselt in aanschouwen, En een liefde haar bestraalt, Daar geloof noch wensch bij haalt!

Nu is dat geschied. Haar geloof is in aanschouwen overgegaan. Thans ziet zij van aangezicht tot aangezicht; en 't is als hooren wij haar van uit die Heerlijkheid ons toeroepen:

„God is liefd', o, Englenstem,
Menschentong, verheerlijkt Hem!”

